ZA OPONOU

krajina Jizerního Vtelna
ateliér TREVISAN-SKLENÁŘ
Anna Kožuriková
ZS 2022/23

OBSAH

- Anotace
- Zadání a širší vztahy
- Historický vývoj katastrálního území
- SWOT analýza katastru a problémová mapa
- Analýza řešeného území a Koncept návrhu
- Historický vývoj řešeného území
- Situační výkres
- Řezopohledy
- Obnovení alejí
- Obnovení vodní plochy
- Úprava výklenkové kapličky
- Perspektiva návrhu okolí Výklenkové kapličky
- Návrh terénní val
- fotografie modelu a zdroje

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

Sedím na dřevěné lavičce pod jabloní a zamyšleně hledím před sebe. Kolem mě leží popadaná jablka a já si uvědomím, že už zas brzy bude zima. Vstanu a jdu. Vítr mi jemně čechrá vlasy a já si vzpomenu, že kousek odtud je pěkné místo u vody. Vyrazím tam tedy. Sednu si pod vrbu a dál se ztrácím v myšlenkách.

ZADÁNÍ

lokalita: Jizerní Vtelno
okres Mladá Boleslav, Středočeský kraj
ve spolupraci s obcí Jizerní Vtelno, soukromým investorem

Zadání se opírá o myšlenky propojení částí Jizerního Vtelna v rámci obce i celého katastru a zabývá se reakcí na zásadní změnu dopravy v lokalitě realizací tunelu v obci.

JIZERNÍ VTELNO

Obec Jizerní Vtelno se rozkládá 6 kilometrů jihozápadně od Mladé Boleslavi. Rozloha této obce je 6,96 km^2 a žije zde kolem 300 obyvatel. Nadmořská výška se pohybuje v rozmezí od 197 do 271 m.n.m. První zmínka o Jizerním Vtelně pochází z roku 1229. Mezi významné pamětihodnosti, které se zde nacházejí se řadí např. zámek Stránov.
Východní hranici katastrálního území tvoří řeka Jizera.

ŠIRŠÍ VZTAHY

Jizerní Vtelno sousedí z jihu s obcemi Chotětov a Hrušov, ze severu s Krnskem, ze východu s Pískovou Lhotou a ze západu s obcí Bezno.

náves Jizerního Vtelna

asfaltová cesta mezi poli Jizerního Vtelna

pohled na ornou půdu z kraje intravilánu

HISTORICKÝ VÝVOJ

Müllerova mapa Čech - 1720

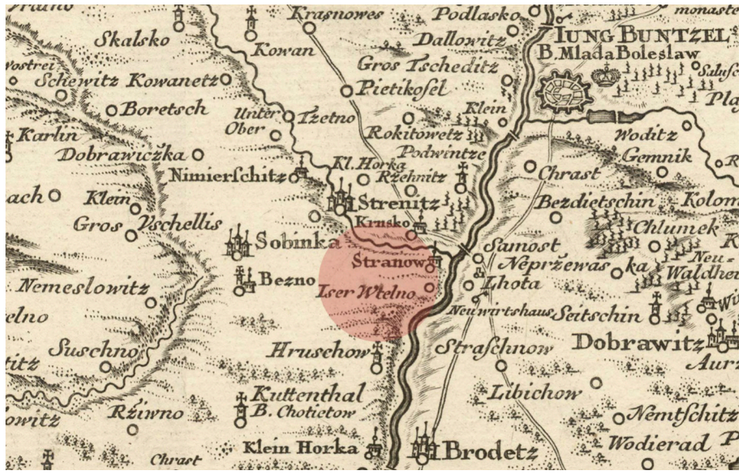

I. vojenské mapování - 1763-1787

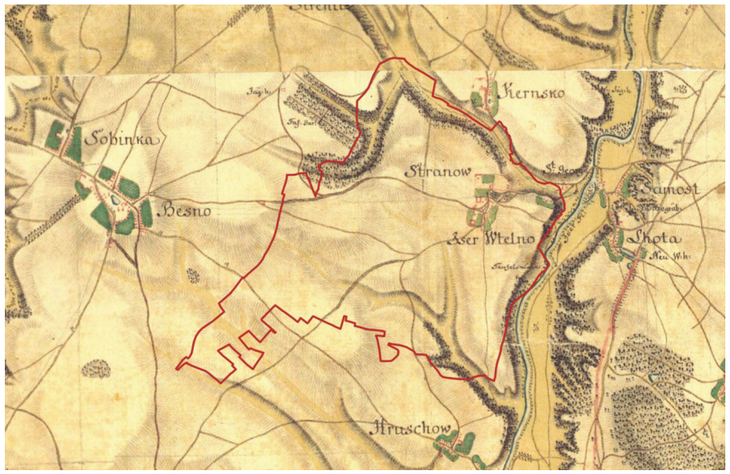

II. vojenské mapování 1836-1852

mapa stabilního katastru - 1842

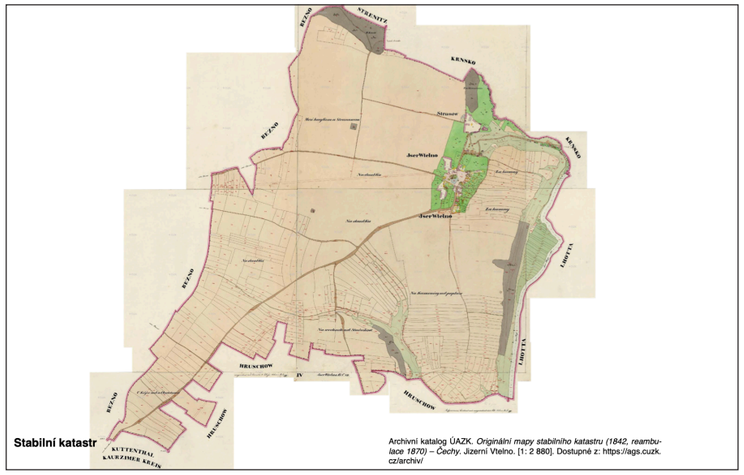

císařské povinné otisky stabilního katastru - 1842

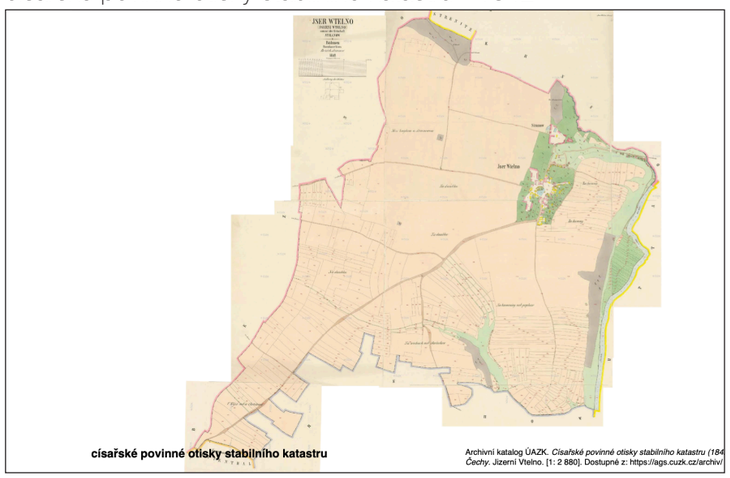

III. vojenské mapování 1869 - 1885

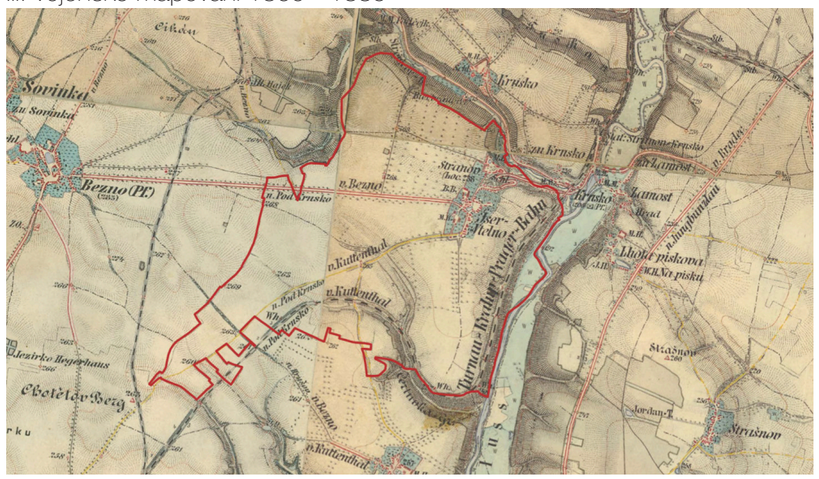

letecké měřičské snímky - 1938

letecké měřičské snímky - 1951

současná ortofotomapa - 2022

SWOT ANALÝZA KATASTRÁLNÍHO ÚZEMÍ JIZERNÍ VTELNO

HODNOTY

- velké množství památek- zámek Stránov, kostel Sv. Václava, obora Podčejk, chráněné stromy...
- místa výhledů, pohledů
- cenná a velmi úrodná půda téměř po celém katastru
- stavba přeložky silnice I/16- uvolnění provozu v obci

POTENCIÁLY

- cenná úrodná půda- potenciál pěstování nových plodin, mohla by zamezit dalším zástavbám- majitelé se jí nebudou chtít vzdát
- návaznost na Svatojakubskou cestu, která vedla v okolí
- obnova zanedbaných alejí
- plánovaná cyklotrasa podél Jizery
- kulturní život na zámku
- tvorba nových cílových míst

PROBLÉMOVÁ MAPA ZE SPOLEČNÝCH ANALÝZ

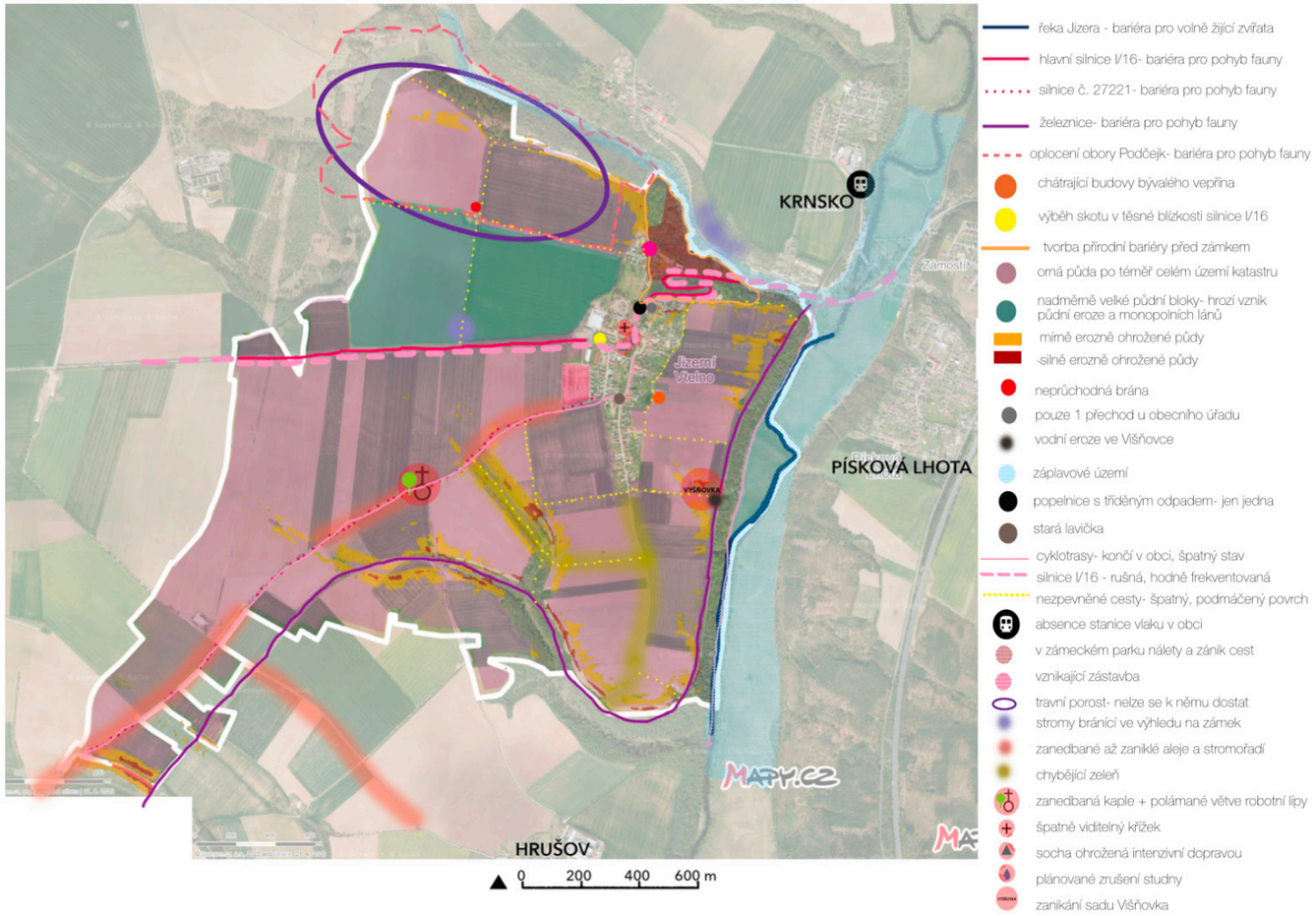

ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

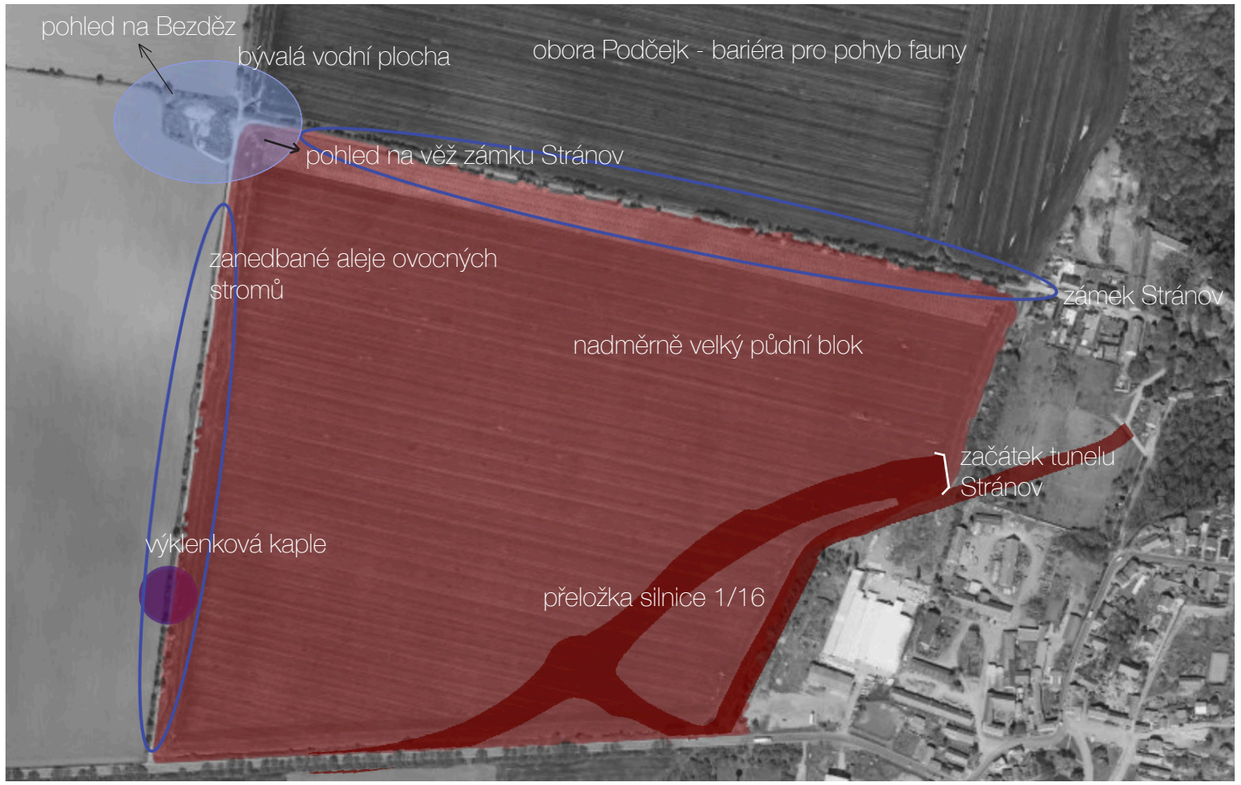

HODNOTY

- stavba přeložky tunelu Stránov dopomohla k odlehčení provozu v obci
- pohled na Bezděz a zámeckou věž z místa bývalé vodní plochy
- lokalita blízká zámku Stránov
- úrodná černozem rozkládající se po řešeném území a celém katastru

POTENCIÁLY

- obnovení zanedbaných alejí ovocných stromů
- nalezení nového užitku bývalé vodní ploše
- odclonění přeložky silnice 1/16- poskytnutí prostoru pro novou cestu a nové propojení výklenkové kapličky s Jizerním Vtelnem

PROBLÉMY

- na řešeném území se nachází nadměrně velký půdní blok, ten může způsobit vyčerpání půdy a erozi
- nevyužitá místa s potenciálem

KONCEPT

Konceptem mého návrhu je vycházkový okruh společně s vytvořením, či upravením nových cílových míst. Myšlenka vychází z celkového nedostatku přírodního prostranství pro obyvatele Jizerního Vtelna.

Dále se věnuji odclonění přeložky silnice 1/16, díky které se výrazně odlehčí provoz v obci.
Další součástí mého konceptu bylo rozdělení nadměrně velkého půdního bloku, jelikož se jedná o problém, který by mohl půdě uškodit na kvalitě.

Hlavní myšlenkou je zlepšení propojení a prostupnosti v krajině Jizerního Vtelna a otevření nových míst pro obyvatele Jizerního Vtelna, která pro ně v současném stavu třeba nejsou tolik atraktivní.

Vybrané území se nachází v severovýchodním extravilánu katastrálního území.
Jedná se o plochu přibližně 40 hektarů.

HISTORICKÉ MAPY VÝVOJE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Císařské povinné otisky stabilního katastru - 1842

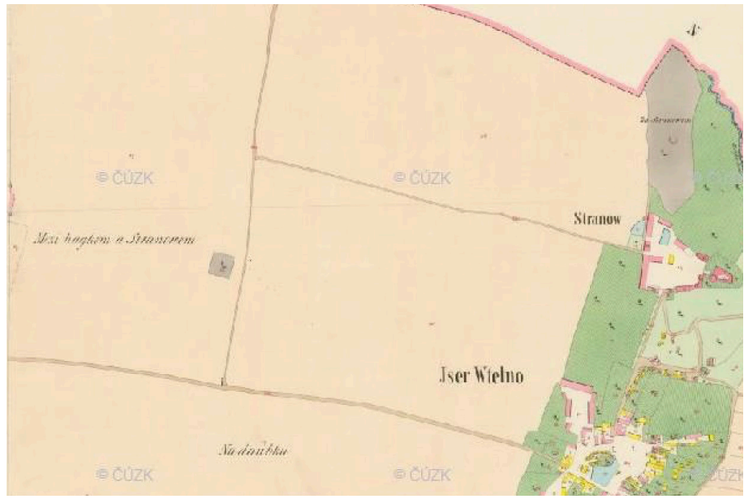

letecké měřičské snímky - 1938

letecké měřičské snímky - 1951

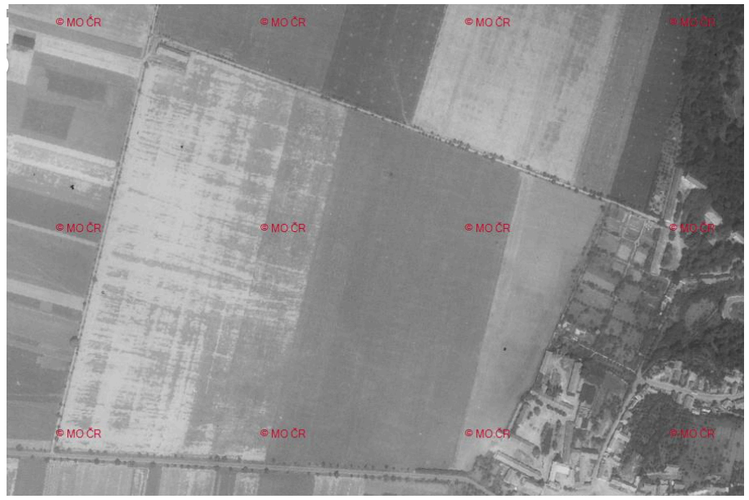

letecké měřičské snímky - 1975

letecké měřičské snímky - 2000

současná ortofotomapa - 2022

SITUACE

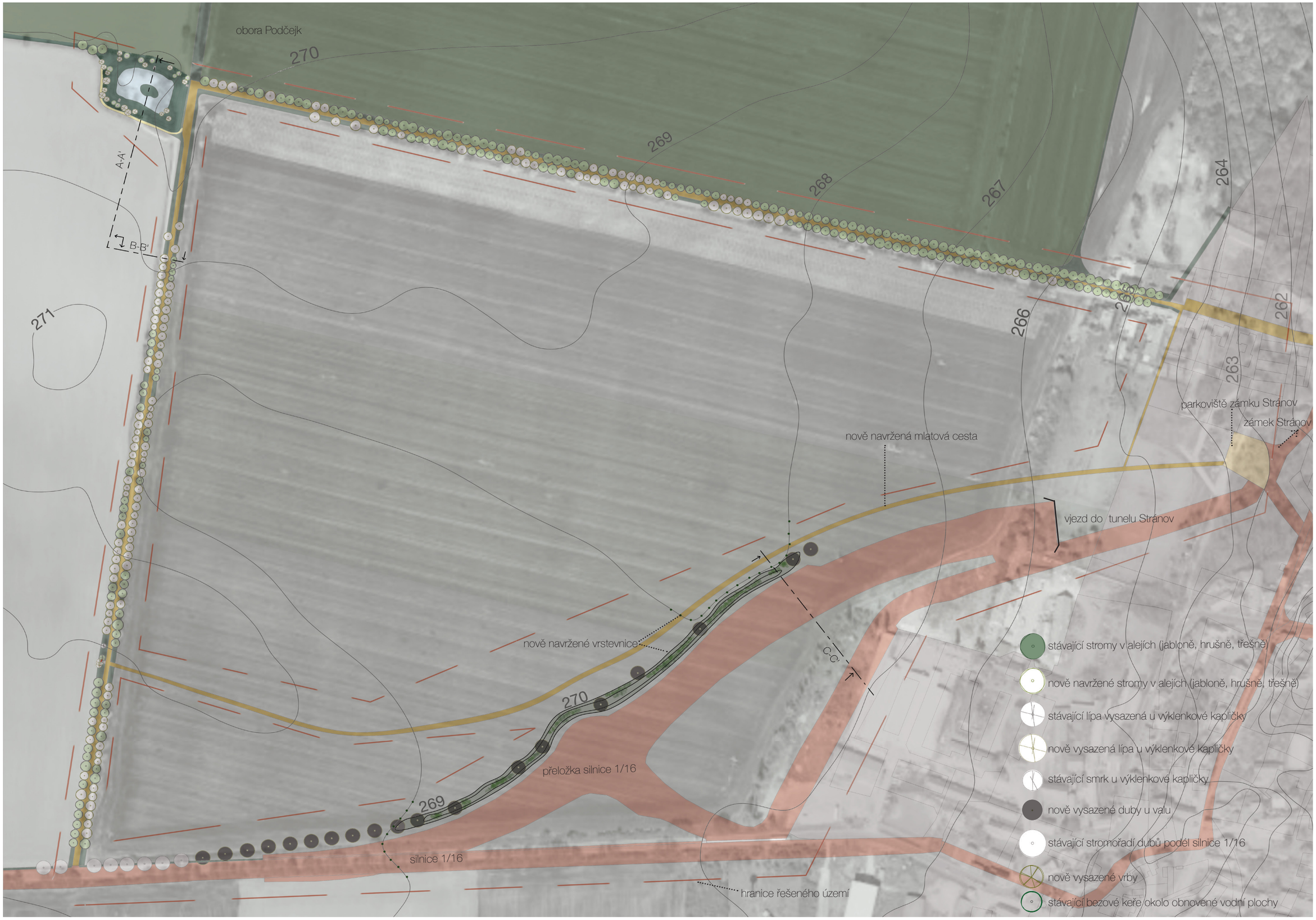
obora Podčejk
270
269
268
267
266
265
264
263
262
271
A-A'
B-B'
C-C'
parkoviště zámku Stránov
zámek Stránov
nově navržená mlatová cesta
vjezd do tunelu Stránov
nově navržené vrstevnice
přeložka silnice 1/16
silnice 1/16
hranice řešeného území
stávající stromy v alejích (jabloně, hrušně, třešně)
nově navržené stromy v alejích (jabloně, hrušně, třešně)
stávající lípa vysazená u výklenkové kapličky
nově vysazená lípa u výklenkové kapličky
stávající smrk u výklenkové kapličky
nově vysazené duby u valu
stávající stromořadí dubů podél silnice 1/16
nově vysazené vrby
stávající bezové keře okolo obnovené vodní plochy
50 m

ŘEZOPOHLED A-A‘

ŘEZOPOHLED B-B‘

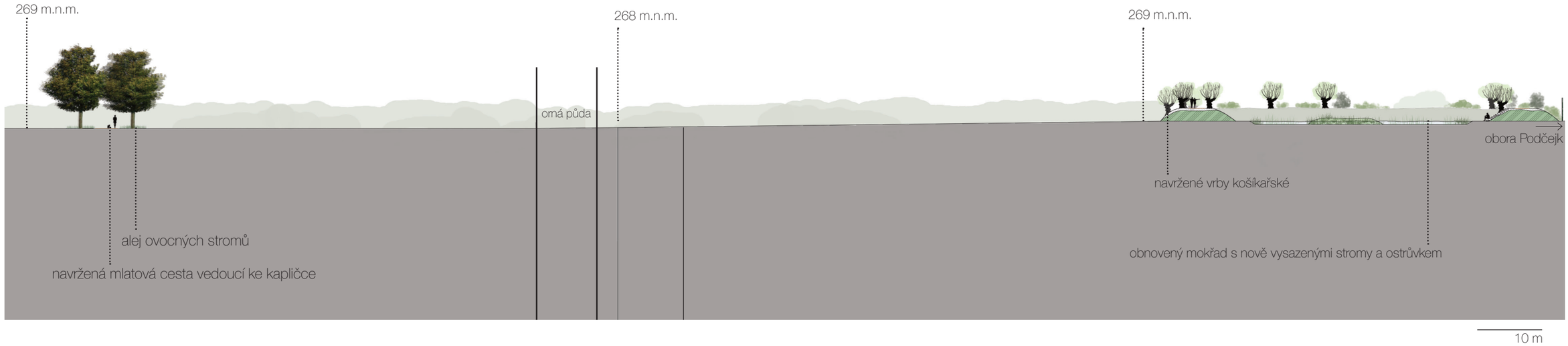

ŘEZOPOHLED C-C‘

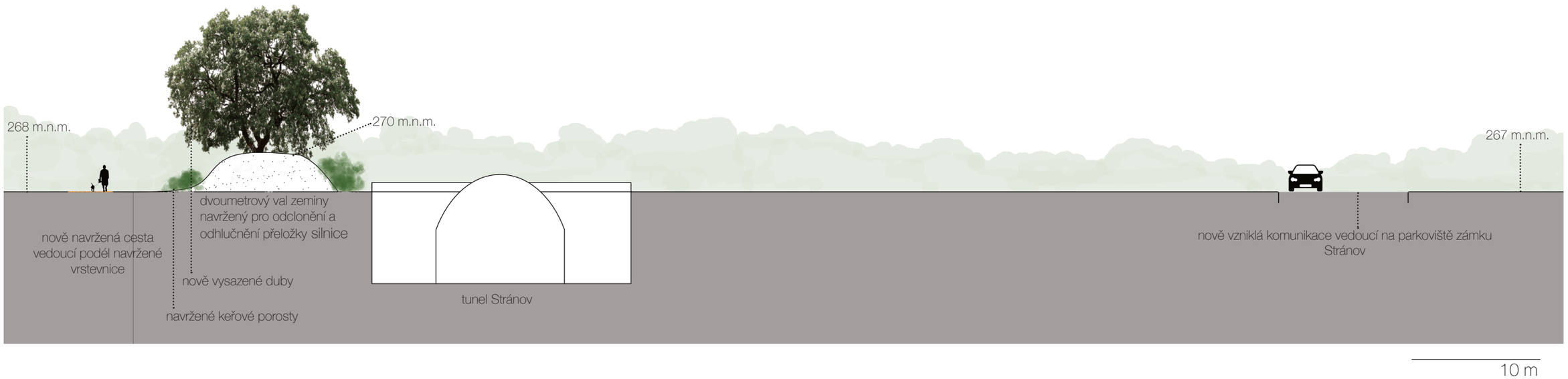

DOPLNĚNÍ STÁVAJÍCÍCH ZANEDBANÝCH ALEJÍ

Aleje jsou v mém projektu důležitou součástí. Jedná se totiž o prvek, který doprovází téměř celý navžený vycházkový okruh. První alej vede od severního konce vesnice k bráně obory Podčejk a obnovené vodní ploše a ta druhá poté navazuje a vede podél cesty k výklenkové kapličce až k silnici I/16. Jsou to aleje ovocných stromů, konkrétně jabloní, hrušní a třešní. Jejich spon se pohybuje ve vzdálenosti 8-9 m. Počet zastoupení jednotlivých druhů je poměrně vyrovnaný.

Cesty, které tvoří navržený vycházkový okruh jsou buď na místech stávajících cest, nebo jsou nově navržené, v obou případech jsou ale mlatové. Délka okruhu jsou přibližně 2,5 km. Podél cest jsou pak rozmístěny dřevěné lavičky na posezení.

Když se pak podíváme do již přiložených historických map, vidíme, že tyto aleje už tu stojí dlouho. Proto si myslím, že je vhodné je zpátky dostat do reprezentativního stavu.

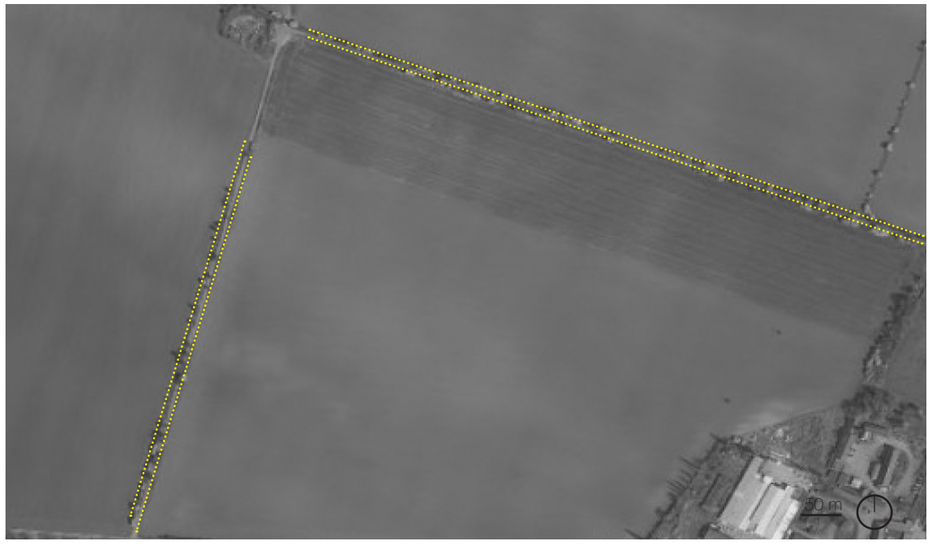

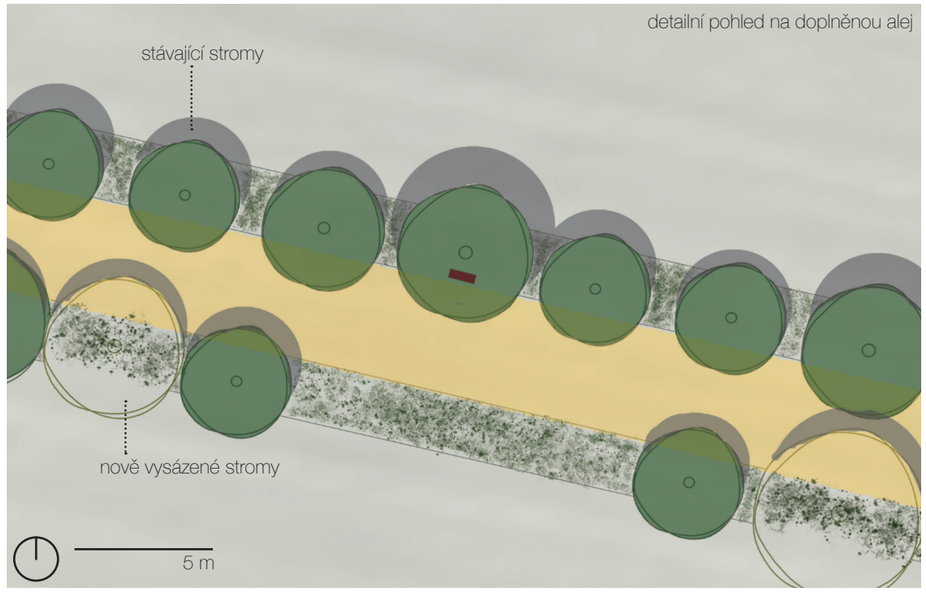

OBNOVENÍ ZANIKLÉ VODNÍ PLOCHY

Zaniklá vodní plocha se nachází v nejsevernější části řešeného území. Z historických map lze vyčíst, že na tomto místě dříve stálá vodní plocha byla, a já ji ve svém návrhu chci obnovit a vytvořit zde mokřad/jezírko, které by se stalo novým cílovým místem pro obyvatele Jizerního Vtelna.
Při rozhodování se který druh vegetace zvolím, jsem se inspirovala názvem vesnice, kde navrhuji, tedy Vtelno. Slovo vtelno pochází ve slova vtelená, tedy vykotlaná vrba.
Při terénním průzkumu jsem zjistila, že na tomto místě rostou také keře bezu černého.
Rozmístění vegetace na navrženém místě jsem řešila tak, aby západní, tedy návětrná strana byla co nejvíce osázena a tím bych zajistila závětří. Doplnila jsem tedy vrby a bezinky také dřínem obecným.

Mokřady jsou schopné velmi dobře udržovat vodu v krajině a zároveň poskytují útočiště mnoha vodním a suchozemským živočichům.

nově vysazené vrby košíkařské (*Salix viminalis*)

perspektiva navrženého stavu

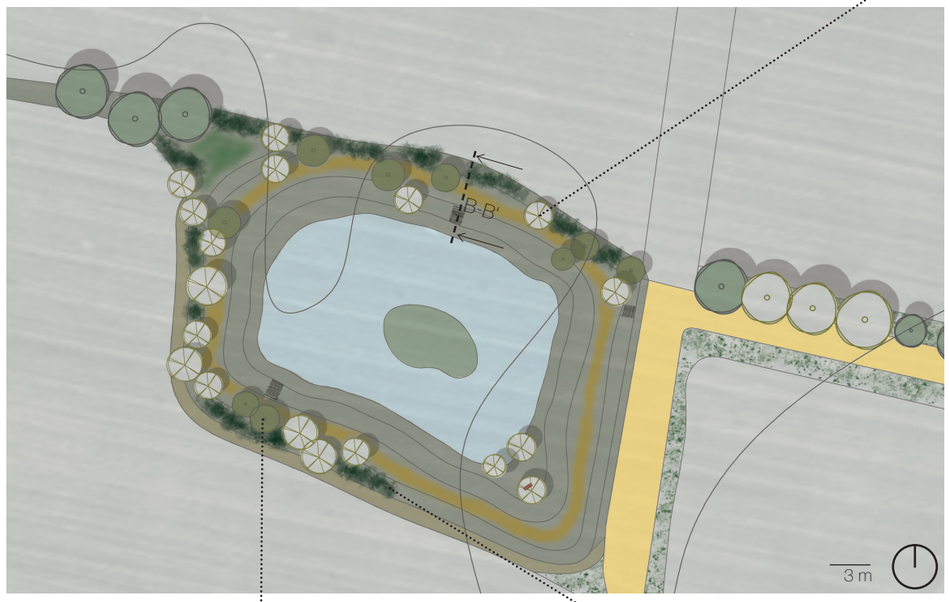

Aby byl k vodní hladině pohodlný přístup, doplnila jsem schody, zhotovené z přírodního kamene.
Rozměry schodů vedoucích k vodní hladině jsou výška stupně 18 cm a délka 33 cm. Každé toto schodiště obsahuje 11 stupňů. Schody, které vedou z cesty podél alejí pak mají rozměry: délka 25 cm a výška 19 cm. Počet stupňů je tedy 10. Oba tyto typy schodišť jsou široká 200 cm.
Podél celé vodní plochy pak vede také nově vytvořená mlatová cesta navazující na celý vycházkový okruh. Za mokřadem pak můžeme najít pobytovou loučku, která nabízí prostor pro odpočinek. Vede k ní také cesta.

Uprostřed mokřadu je navržen ostrůvek.

detail řezopohledu B-B'

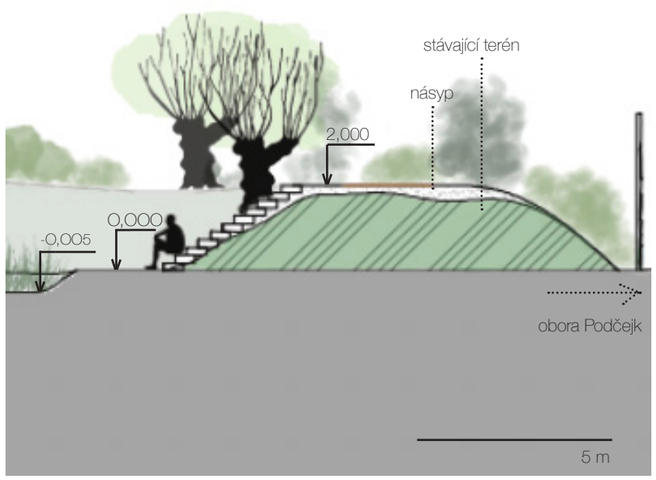

stávající vegetace bez černý (Sambucus nigra)

navržený dřín obecný (Cornus mas)

VÝKLENKOVÁ KAPLIČKA

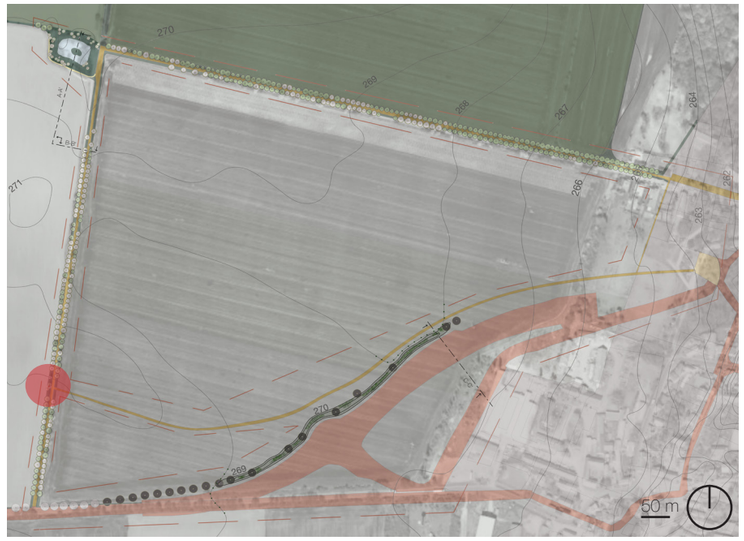

Dalším z míst na mnou navženém vycházkovém okruhu je výklenková kaplička. Té jsem chtěla zanechat jednoduchost, abych ji neupozaďovala výraznou intervencí. Dodala jsem tedy jednu novou lavičku a tu starou nahradila. Lavičky jsou totiž tou částí mého návrhu, který ho sjednocuje, stejně tak jako mlat, použitý na tvorbu cest.
Dále jsem u kapličky vytvořila přírodní dlažbu, aby se před ní neutvářelo bahno a byl k ní vždy pohodlný přístup. Dosadila jsem také dvě další lípy k vytvoření stínu a zvýraznění orientace.

mlatová cesta (s přibližnou šířkou 3 m)

přírodní dlažba

nově vysazené lípy

perspektiva navrženého stavu

TERÉNNÍ VAL

Díky přeložce silnice I/16 se provoz v obci vyrázně uvolní. Pozitivně také přispěje k rozdělení nadměrně velkého půdního bloku na kterém se přeložka nachází.
Já jsem řešila problém, jak vizuálně odclonit silnici, kde jezdí kamiony a nově navhovanou cestu, která vede přes stejný půdní blok. Přišla jsem tedy s návrhem vybudování dvou nových vrstevnic, které silnici alespoň trochu odhlučí. Ty tedy vytvoří fyzickou i psychickou bariéru mezi silnicí a cestou. Využila jsem také stávající dubové aleje, která podél silnice I/16 vede a protáhla ji také na nově tvořený terén. Doplnila jsem je výsadbou keřů, zde již zmiňovaný dřín obecný. Keřová patra podél silnic také dokáží zachytávat výrazný podíl emisí vylučovaný automobily.

stav oblasti podél přeložky bez terénního valu

perspektiva navrženého stavu

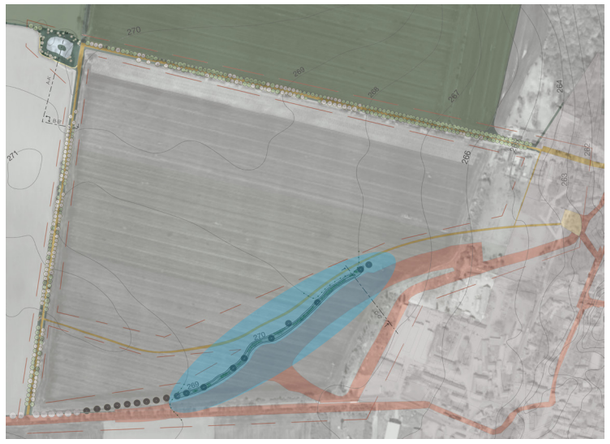

Cesta vedoucí od kapličky pak také dále vede na parkoviště zámku Stránov,
kde se napojuje na cestu k zámku.
Během návrhu nových vrstevnic také došlo k posunutí těch stávajících.

FOTOGRAFIE MODEL

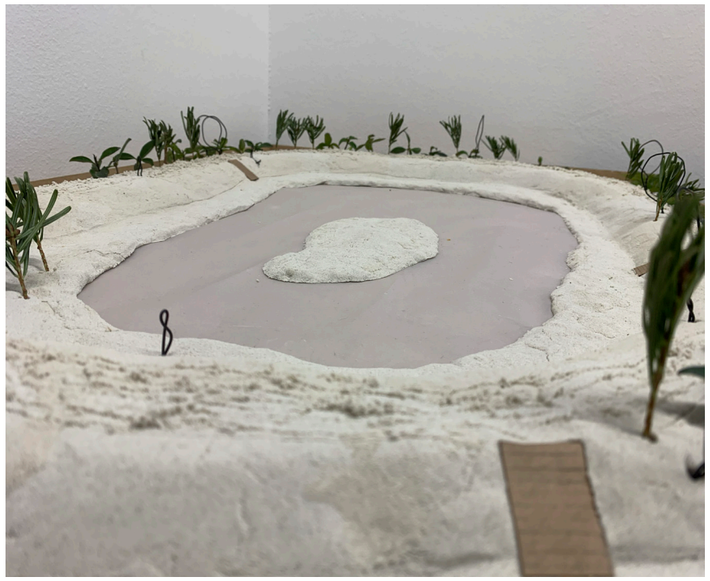

zdroje:
historické mapy https://ags.cuzk.cz/archiv/
mapy.cz
https://mapy.cz/letecka?q=jizerni%20vtelno&source=muni&id=3956&ds=2&x=14.8459256&y=50.3723501&z=16
https://geoportal.cuzk.cz/(S(ptatfd5jwqyjyxnc5nf0rnbs))/Default.aspx?head_tab=sekce-00-gp&mode=TextMeta&text=uvod_uvod&menu=01&news=yes&UvodniStrana=yes

historicke mapy celeho katastru analyza lucie Kadrmasova
https://cs.wikipedia.org/wiki/Jizern%C3%AD_Vtelno

foto vrby: https://www.prouti.cz/o-nas-x31007
https://botanika.wendys.cz/index.php/14-herbar-rostlin/501-sambucus-nigra-bez-cerny
https://www.youtube.com/watch?v=ZnAfU4YEkDg
www.havlis.cz